

HVA ER EN FAR?

av Nils A Raknerud

Min er et mørkt krater, men det vokser noen blomster ned langs kanten.

De hadde satt opp «Tryllefloyten», og jeg var med ham på opera for aller første gang. Jeg var så liten at jeg måtte bruke hele hånda for å gripe rundt den korte, kraftige lillefingeren hans. Vi satt langt foran, og jeg kan fortsatt fornemme en nærhet til alt som foregikk der oppe på scenen. «Papa-papa-papageno!» sang hovedrolleinnehaveren og spratt rundt med en rar kostyme. Det var kjempestas. Faren min var musiker; nå viste han meg sin verden.

Han begynte å spille piano så snart han rakk opp til klaviaturet. Siden ble han sangpedagog og jobbet med de store sangstjernene. Noen ganger underviste han hjemme i stua ved Steinwayen. Da fikk jeg egentlig ikke lov å være der, men drevet av nysgjerrighet gjemte jeg meg i pryd-kista. De kauka fælt, særlig syngedamene, så jeg holdt ikke ut mange vers før jeg smatt ut igjen. «Du kalte det kiste-musikk», var det en som sa forleden dag. Det hadde jeg glemt. Nå bruker jeg uttrykket med selvironi og med en voksen kjærlighet til Aase Nordmo Løvbergs varme Aïda-stemme og det meste innen sjangeren.

Aase var en primadonna uten nykker. Jeg vet ikke hva en mannlig primadonna kalles, men far var åpenbart en slik. Da han skulle holde konsert med en verdensstjerne, dro han en utgammel frakk utenpå finstasen, slengte seg på den prompende mopeden sin og dro til Aulaen. Totalt uhøytidelig, men en plage for en gutt i konformitetsalderen; og vi snakker om det mørke femtitallet. Senere forsto jeg hvilken fundamental forskjell det er mellom høytidelighet og alvor; det har jeg fra far.

«Det er riktig å være stolt om man har fått til noe bra», kunne han si, like gjerne som det trillet ordspill og tull ut av ham. I musikermiljøet pleide de å si at den høyeste mannsstemmen ristet vettet ut av sangeren; dette øvre stemmeregisteret ble følgelig brukt som en superlativ: «Dum–dummere–tenor».

Mange minner kom overlevert i ettertid. «Amund Raknerud spilte her under krigen», sa damen bak disken på Møllhausen da hun så bankkortet mitt og ga meg en bukett historier.

«'Der datt'n den klatten', sa sønnen og skjøt far sin» var yndlingsvitsen hans. Om døden pleide han å påpeke at det er verst for dem som blir igjen. Han la til at Henrik Wergeland ikke ville til Himmelen hvis ikke hesten hans Bruno også kom dit.

En januarmorgenen fant jeg ikke tannbørsten. Mor var nede i første, skulle vel lage frokost. Sikkert er at hun ikke arbeidet den dagen. Hun møtte meg i trappa, bremsset litt opp og smilte, et rolig, avklart smil. «Her er tannbørsten din. Pappa døde i natt.»

Far hadde vært hjemme på perm fra Ullevål sykehus i anledning jul. Så det var altså derfor, tenkte jeg, at han var så bleik julaften! Det ble mitt livs første aha-opplevelse. Da jeg gikk opp trappa igjen, var på et vis barndommen over for mitt vedkommende. Eller kanskje hang den seg opp? Noen måneder etter ble jeg tenåring.

I arbeidet med denne teksten femti år senere får jeg en ny aha-opplevelse, det går et støkk i meg: Som voksen har jeg ubevisst unngått å kalle ham pappa i tale og skrift. Som liten kalte jeg ham derimot alltid for pappa. Overfor min egen sønn har jeg kalt meg selv for far, Nils Amund eller NA uten å føle meg bekvem med noe av det; pappa var for sårt, så farlig barnlig.

Nå har jeg jeg mannen meg opp. Jeg hadde aldri noen far. Men jeg hadde en fin pappa.